

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0425
Název školy	Integrovaná střední škola technická Benešov Černoletská 1997, 256 01 Benešov
Předmět	Základy práva
Tematický okruh	Základy právní nauky
Téma	Právo a stát
Ročník	2. ročník nástavbového studia
Autor	Kateřina Řehořová
Datum výroby	srpen 2013
Anotace	Prezentace žáky seznamuje s vývojem práva ve společnosti a vazbou mezi státem a právem. Jedná se o výukový materiál, který je doplněn výkladem učitele.

Právo a stát

2

IGNORANTIA IURIS NON EXCUSAT

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Kateřina Řehořová

Právo ve státě

3

- Právo = soubor pravidel podle kterých se organizuje a řídí lidské soužití
- Stát = společenství osob žijící trvale na určitém území se společnou vůlí a mocí

Stát prostřednictvím svých řídicích orgánů vydává všeobecně závazná pravidla, která jsou závazná, vynutitelná státní mocí, jejich nedodržování je sankcionováno.

Vznik práva ve státě

4

- Předstátní formy lidského společenství (kmeny, rodové svazy) = **obyčeje** (pravidla, zákazy, příkazy vychází z přirozených potřeb kmene)
- Vznik prvních státních útvarů = **zákony**
 - Nástroj udržení, upevnění moci
 - Vladař stojí nad zákonem, oprávněn zákony vytvářet
 - Právo = privilegium konkrétní osobnosti

A Deo rex, a rege lex

Chammurapiho zákoník (kodex krále Chammurapiho) - 1686 př. n. l.

5

- Téměř nejstarší dochovaný zákoník
- Výklad zvykového práva
- Obsahuje 282 článků, řeší právní otázky:
 - rodinné,
 - soukromého vlastnictví
 - obchodu,
 - půjček a jejich splácení,
 - násilných zločinů,
 - postavení různých společenských vrstev včetně otroků.

Chammurapiho
zákoník
Obr. 1

Omezení moci panovníka

6

- 1215 – **Magna Charta libertatum** – omezení moci panovníka anglickými barony

Obr. 2

- 1679

Habeas Corpus Act
zákon o osobní nedotknutelnosti

Omezení moci panovníka

7

- 1776 – **Deklarace nezávislosti (USA)** – právo na život, svobodu a budování osobního štěstí
- 1789 – **Deklarace práv člověka a občana (Francie)** = lidé se rodí svobodní a rovní, svoboda spočívá v možnosti činit vše, co neškodí druhým

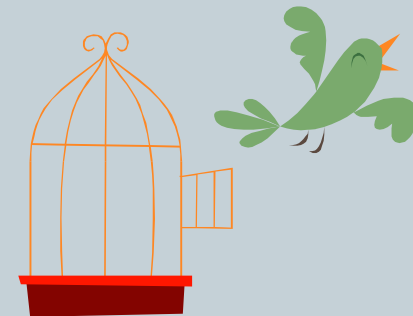
Lidská práva

8

20. st. po poučení 2 svět. válkami a totalitními systémy došlo k významnému rozvoji snah o mezinárodní ochranu lidských práv

1941- vyhlásil prezident Roosevelt 4 základní svobody:

- slova a vyznání
- od nedostatku a od strachu

OSN

9

- 10. 12. 1941 Všeobecná deklarace lidských práv
- Vzniká řada mezinárodních dokumentů zabývajících se ochranou lidských práv (Deklarace práv dítěte,...)

Dělení práva

10

- **Nepsané**

pramenem je právní
obyčej

- **Psané**

pramenem je **právní
předpis**

Prameny práva

11

- **obyčej** (předávaly se ústní tradicí):

- ✦ dlouhodobost
- ✦ obecné přesvědčení o závaznosti
- ✦ sankcionovanost

- **právní předpis**

- vytvářen většinou zákonodárnou činností státu
- závazný písemný dokument

Prameny práva

12

- Soudní precedent

- Vytvářen soudy
- První řešení daného případu

- Normativní právní smlouva

Vznikají na základě konsensu

- ✦ př. Charta OSN

Zdroje:

13

- Šíma, A., Suk. M., *Základy práva pro SŠ a VOŠ*, 2008, 8. vydání, Praha: C.H. Beck, 394 s., ISBN: 978-80-7400-014-0
- Ryska, R., Puškinová, M., *Právo pro SŠ*, 2013, 8. vydání, Praha: Eduko, 85 s., ISBN: 978-80-87204-76-4
- <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>
- Kliparty [cit.26.8.2013] – volně dostupné z <http://office.microsoft.com>
- Obr. 1 - RAMA. *Wikimedia Commons* [online]. 8.11.2005 [cit. 8.1.2014]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Code-de-Hammurabi-1.jpg#file>
- Obr. 2 - ORIGINAL UPLOADER WAS TAGISHSIMON AT EN.WIKIPEDIA. *Wikimedia Commons* [online]. 30.08.2004 [cit. 8.1.2014]. Dostupný pod licencí volné dílo na WWW:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Joao_sem_terra_assina_carta_Magna.jpg